

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії Центральної та Східної Європи і
спеціальних галузей історичної науки

**СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ГЕНДЕРНІ СТУДІЇ: ЗДОБУТКИ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ
ІСТОРИОГРАФІЇ**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Історія)»
Спеціальність 014 (за предметними спеціальностями)
Спеціалізація 014.03 Історія
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри
історії Центральної та Східної Європи і
спеціальних галузей історичної науки
Протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Гендерні студії: здобутки української та зарубіжної історіографії
Викладач (-і)	Шологон Лілія Іванівна (доктор історичних наук, професор)
Контактний телефон викладача	0342596146
Е-mail викладача	liliya.shologon@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Денна/ дистанційна форми навчання
Обсяг дисципліни	90 год.; кількість кредитів ECTS – 3
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	середа, 14.00 год. – 16.00 год.

2. Анотація до курсу

Перед гуманітарною наукою постали історичні завдання по-новому осмислити соціальні реалії переломних епох, погляди на світ і справедливість його організації, віднайти людські ресурси, потенційні можливості й межі перебудови усталених суспільних відносин, переозначити їх перспективу. Жіночі дослідження стали джерелом і створили теоретичну базу для виникнення власне ґендерних досліджень, які ведуть початок від 70-х років ХХ століття. З'явившись як новий етап у розвитку історичних досліджень, ґендерні дослідження заманіфестували перехід від вивчення специфічно жіночого досвіду до аналізу ґендерної ситуації в певній країні, ґендерних відносин, що охоплюють обидві статі. В історичній практиці питання рівності статей дедалі стійкіше починає розглядатися як засадничий принцип демократичного розвитку сучасних держав, гуманістичного змісту їх політичної організації. В контексті сучасних тенденцій варто осмислити історичні аспекти гендерної проблематики. Саме тому студентам-магістрам заплановано для вивчення навчальний курс «Гендерні студії: здобутки української та зарубіжної історіографії».

3. Мета та цілі курсу

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

- 1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – отримати теоретичні знання про дослідження гендерної проблематики українською та зарубіжною історіографією та практичні вміння в галузі написання наукових робіт з історіографії;
- 1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є сформування уявлення про основні тенденції гендерних досліджень в Україні та за кордоном.
- 1.3. Згідно з вимогами освітньої програми магістри повинні:

знати:

- наукові центри дослідження гендерної історії
- основні здобутки української та зарубіжної історіографії в дослідженні так званої «жіночої історії».

вміти:

- адекватно оцінити діяльність наукових шкіл з вивчення гендерної проблематики;
- отримати знання щодо використання гендерної проблематики в педагогічній діяльності;
- використовувати здобутки української та зарубіжної історіографії з гендерної проблематики при створенні власних наукових досліджень.

4. Результати навчання (компетентності)

Згідно з вимогами освітньої програми магістри повинні отримати

Компетенції соціально-особистісні:

- здатність вільно оперувати науковою літературою та адекватно її оцінювати;
- креативність, здатність до системного мислення;
- професіоналізм і толерантність.

Загальнонаукові компетенції:

- базові знання в галузі історичних наукових шкіл;
- розуміння особливостей формування основних наукових центрів дослідження гендерної історії;
- уявлення про основні здобутки української та зарубіжної історіографії в дослідженні так званої «жіночої історії».

Інструментальні компетенції:

- навички вмілого застосування аналізу джерельної бази наукових праць з гендерної проблематики;
- оволодіння методикою критичного аналізу інформації, отриманої в результаті опрацювання гендерних студій.
- здатність адекватно оцінити діяльність наукових осередків з вивчення гендерної проблематики, використовувати їхні здобутки у своїй педагогічній діяльності;

<ul style="list-style-type: none"> – оволодіння методикою написання наукових розвідок з гендерної історії; – коректне використання гендерних студій при створення власних наукових досліджень. 					
5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття		Загальна кількість годин			
лекції		16			
семінарські заняття / практичні / лабораторні		14			
самостійна робота		60			
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (2 рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
3-й семестр	014 Середня освіта. Історія	II курс	Вибіркова навчальна дисципліна		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема1. Гендер як наука та навчальна дисципліна Поняття гендеру. Гендерна теорія. Теоретичні засади гендерних досліджень. Методологія гендерних досліджень.	лекції 4 год.	1. Основи теорії гендеру: навчальний посібник / за ред. В. Агеєвої, Л. Кобилянської, М.Скорик. Київ: «К.І.С.», 2004. 536 с.	підготовка конспекту	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі та перевірка знання лекційного матеріалу під час комп'ютерного тестування)	вересень 2023 р.
Тема 2. Гендерна історія: здобутки зарубіжної історіографії 1. Фемінізм і «жіноча» історія у США.	лекції 4 год	Скот Джоан Жіноча історія // Нові підходи до історіописання / за ред. П.Берка. Переклад з англійської Т. і А. Портнових. Київ: Ніка-Центр, 2013. С. 61–90.	підготовка конспекту	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі та перевірка	вересень 2023 р.

<p>2. «Жіноча історія» у європейському науковому дискурсі. 3. Гендерна історія і постструктуралізм.</p>				<p>знання лекційного матеріалу під час комп'ютерного тестування)</p>	
<p>Тема 3. Жіночий тип модернізму Жінка в культурі епохи Відродження і Просвітництва (2 год.) Тема 2. Жіночий тип модернізму. Формування образу нової європейської жінки (кінець XVIII – початок XX ст.): приватне життя (2 год.) Тема 3. Жіночий тип модернізму. Формування образу нової європейської жінки (кінець XVIII – початок XX ст.): участь у суспільному житті (2 год.) Тема 4. Гендерні студії: здобутки</p>	<p>Семінарські заняття, 6 год.</p> <p>лекції 4 год</p>	<p>1. Драч О. Жіноча освіченість і виховання Середньовічної Європи: міркування сучасників // Вісник Черкаського університету. Серія: Історичні науки. 2016. №3–4. С.46–52. 3. Шологон Л. Українське жіноцтво другої половини XIX – початку XX ст.: проблема гендерної (не)рівності на сторінках літературних праць // Українська жінка у національному та глобальному просторі: історія, сучасність, майбутнє. Збірник наукових праць за матеріалами II Міжнародного наукового форуму, 6 листопада 2020. Дрогобич, 2020. С. 155–162.</p> <p>1. Богачевська-Хом'як М. Білим по білому : Жінки в громадському житті України, 1884–1939. Київ : Либідь,</p>	<p>підготовка конспекту та візуалізованої презентації</p> <p>підготовка конспекту</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі та перевірка знання лекційного матеріалу під час комп'ютерного тестування)</p> <p>5 б. (вибірково, під</p>	<p>вересень 2023 р.</p> <p>вересень 2023 р.</p>

<p>української історіографії</p> <p>1. Фемінізм і «жіночі студії» в Україні в другій половині XIX – першій третині XX ст.</p> <p>2. Українська зарубіжна та радянська «жіноча історія».</p> <p>3. Основні етапи становлення жіночих та ґендерних досліджень в сучасній Україні.</p>		<p>1995. 424 с.</p> <p>2. Буряк Л. Правовий статус жінки як об'єкт дослідження в українській історіографії другої половини XIX ст. // Український історичний журнал. 2009. №1. С.190–211.</p> <p>4. Кісь О. Жіноча історія як напрямок історичних досліджень: становлення феміністської методології // Український історичний журнал. 2012. № 2. С. 159–172.</p>		<p>час опитування на семінарі та перевірка знання лекційного матеріалу під час комп'ютерного тестування)</p>	
<p>Тема 5. Феміністські засади усної «жіночої історії»</p> <p>1. Започаткування усної жіночої історії. Особливості документування жіночих спогадів.</p> <p>2. Мистецтво взаємодії з оповідачкою.</p> <p>3. Особливості «жіночого інтв'ю».</p> <p>4. Українська «радянська жінка» в</p>	<p>лекції, 4 год..</p>	<p>Усна жіноча історія. Повернення: Історіографія сільських жінок у контексті суспільно-політичних факторів радянських і перехідного періодів / За ред. Галини Дацюк. К.іів : жіночий центр: «Спадщина» , 2003. 372 с.</p>	<p>підготовка конспектів завдань практичного характеру та</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі та перевірка знання лекційного матеріалу під час комп'ютерного тестування)</p>	<p>жовтень, 2023 р.</p>

сучасних усноісторичних дослідженнях.					
<p>Тема 6. Трансформації жіночності у добу модерну і постмодерну. Жінка і політика</p> <p>1. Трансформації жіночності: культура тіла та зовнішність у добу модерну і постмодерну (2 год.)</p> <p>2. Жіночий рух як ідеологія і практика суспільних змін (2 год.)</p> <p>3. Жінка і політика: можливості, досягнення, втрати (4 год.)</p>	<p>семінарські заняття, 6 год.</p>	<p>1. Шологон Л. Джерела про громадську та літературну діяльність Наталії Кобринської // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського. Серія: Історія. Вип. 14. За матеріалами Міжнародної наукової конференції «Національна інтелігенція в історії та культурі України», 23–24 жовтня 2008. Вінниця, 2008. С. 38–43.</p> <p>2. Сайт Української асоціації дослідників жіночої історії. URL: http://www.womenhistory.org.ua/</p>	<p>підготовка конспектів семінарських занять, завдань практичного характеру</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).</p>	<p>Жовтень-грудень 2023 р.</p>

--	--	--	--

<p><i>Загальна система оцінювання курсу</i></p>	<p>Підсумковий бал з навчальної дисципліни складається з підсумкового семестрового балу, на основі якого виставляється залік.</p> <p>Упродовж семестру студент отримує бали за різні види робіт, які сумуються в підсумкові семестрові бали. Підсумковий семестровий бал складається з суми балів, отриманих студентом за свою навчальну діяльність протягом семестру і дорівнює сумі підсумкового балу за поточний контроль (семінарські заняття, на яких виставляється оцінка за виконання самостійної роботи (50 балів), комп'ютерного тестування (50 балів)) та в сукупності може складати максимально 100 балів.</p> <p>Поточний контроль може проводитись у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняття, перевірки знання термінології тощо. Результати поточного контролю враховуються при визначенні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.</p> <p>Підсумкова оцінка за поточний контроль – 50 балів (максимально)</p> <p><i>оцінка «відмінно» – 50 балів</i></p> <p><i>оцінка «добре» – 40 балів</i></p> <p><i>оцінка «задовільно» – 25 балів</i></p>
---	---

<p><i>Вимоги до письмової роботи</i></p>	<p>Написання контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо студент з якихось причин не написав контрольної роботи, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються навчальним планом за семестр з даної навчальної дисципліни.</p> <p>Контрольна робота проводиться у вигляді письмового тестування. Мета контрольної роботи перевірити засвоєння студентами лекційного матеріалу. Кожен студент через сайт дистанційного навчання університету отримує 40 тестових завдань. Якщо 60–70 % правильних відповідей, то студент отримує оцінку «задовільно», 71–89 % – «добре», 90–100 % відмінно.</p> <p><i>Перелік питань і термінів, що виносяться на контрольну роботу</i></p> <p><i>Поняття гендеру.</i></p> <p><i>Гендерна теорія. Теоретичні засади гендерних досліджень.</i></p> <p><i>Методологія гендерних досліджень.</i></p> <p><i>Фемінізм і «жіноча» історія у США.</i></p> <p><i>«Жіноча історія» у європейському науковому дискурсі.</i></p> <p><i>Гендерна історія і постструктуралізм.</i></p> <p><i>Фемінізм і «жіночі студії» в Україні в другій половині XIX – першій третині XX ст.</i></p> <p><i>Українська зарубіжна та радянська «жіноча історія».</i></p> <p><i>Основні етапи становлення жіночих та гендерних досліджень в сучасній Україні.</i></p> <p><i>Започаткування усної жіночої історії. Особливості документування жіночих спогадів.</i></p> <p><i>Методологія усноісторичного дослідження. Мистецтво взаємодії з оповідачкою.</i></p> <p><i>Усна «жіноча історія». Особливості «жіночого інтев'ю».</i></p> <p><i>Українська «радянська жінка» в сучасних усноісторичних дослідженнях.</i></p> <p><u>Самостійна робота студента</u></p> <p><i>Структура написання студентом реферату (на основі опрацьованої монографії) складається із наступних семи обов'язкових елементів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вступна 2. Основна частина <p>В основній частині не лише розкривається структура і зміст прочитаної монографії, але й обов'язково потрібно дати відповіді на запитання:</p> <p><i>якої концепції дотримується автор;</i></p> <p><i>наскільки репрезентативним є джерельний комплекс, використаний автором;</i></p> <p><i>в який спосіб ці джерела зінтерпретовано.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Висновки
--	--

	<p>Обсяг реферату повинен становити 5–8 сторінок</p> <p>Критерії оцінювання реферату</p> <p>Глибоке розкриття проблеми, з відображенням авторської позиції 12-15 балів</p> <p>Обґрунтоване розкриття проблеми 9-11 балів</p> <p>Тема розкрита неповно 6-8 балів</p> <p>Реферат суто компілятивного рівня 3-5 балів</p> <p>Розкритий лише окремий аспект 1-2 бали</p> <p>Реферат не захищений 0 балів</p>
Семінарські заняття	<p>Тема 1 Жінка в культурі епохи Відродження і Просвітництва (2 год.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жінка і гуманізм. Творчість жінок-гуманісток. Жінка у колі родини і повсякденних клопотів. 2. Приватне життя української жінки доби Гетьманщини. 3. Еволюція ідеалу жіночої краси в добу Відродження. 4. Виховні і освітні стратегії Відродження. 5. Соціальні ролі жінки у Козацькій державі. 6. Жінка у візії філософського дискурсу XVIII ст. 7. Літературний дискурс доби Просвітництва про жінку.

Тема 2. Жіночий тип модернізму. Формування образу нової європейської жінки (кінець XVIII – початок XX ст.): приватне життя (2 год.)

1. Шлюбні стратегії: патріархальний шлюб; шлюб за угодою; шлюб за коханням.
2. Материнство як кульмінація реалізації жінки в європейській культурі XIX ст.
3. Жінка і традиційна дворянська культура.
4. Жіноче дозвілля: усталені форми самовияву, вектори інтересів. Бал у житті аристократки.

Тема 3. Жіночий тип модернізму. Формування образу нової європейської жінки (кінець XVIII – початок XX ст.): участь у суспільному житті (2 год.)

1. Робота задля прожиття у XIX ст. Самосвідомість працюючих жінок.
2. Нові жіночі професії модерної доби. Жінки-льотчиці. Жінки в науці.
3. Громадянки без громадянських прав: участь жінок у революційних рухах. Боротьба за право на вищу освіту. Досягнення загального виборчого права.
4. Жінка і суспільні потрясіння XX ст. Перша світова війна: освоєння жінками нових соціальних ролей.
5. Соціальні експерименти тоталітаризму і жінка. Становище жінки в СРСР.
6. Гендерна політика націонал-соціалізму. Друга світова війна: жінка в чоловічому просторі. Щоденник Анни Франк.

Тема 4. Трансформації жіночності: культура тіла та зовнішність у добу модерну і постмодерну (2 год.)

1. Жіночність як питання зовнішнього вигляду.
2. Гендерні аспекти моди: емансипація другої половини XIX ст. і трансформація жіночого костюму.

3. Перша світова війна і її вплив на стиль життя і костюм жінки.
3. XX ст. і жіноча мода. Новий жіночий образ. Коко Шанель.
4. Мода в СРСР. Суперміні 1960–1970-х рр.
5. Стиль «унісекс» у 1980–2000-х рр. Мода як суспільний фактор та вияв власної ідентичності.

***Тема 5. Жіночий рух як ідеологія і практика суспільних змін
(2 год.)***

1. Соціально-історичні зміни умов життя жінок у XIX–XX ст. Жінка в системі політичних та виробничих відносин XIX ст.
2. Еволюція суспільного становища жінки на зламі XIX–XX ст. Правове становище жінки. Обмежений доступ до освіти – «найефективніша» форма дискримінації.
3. Перша світова війна і зміна гендерної поведінки жінок. Гендерна політика у тоталітарних суспільствах.
4. Ідеологія фемінізму у європейському дискурсі. Становлення та розвиток ідеології фемінізму в Україні.
5. Ліберальний та соціал-демократичний фемінізм. Організований жіночий рух кінця XIX–XX ст. Український жіночий рух кінця XIX – першої третини XX ст.

***Тема 6. Жінка і політика: можливості, досягнення, втрати
(4 год.)***

1. Жінка і влада в Давній Греції та Римі, Середньовіччі, в добу Відродження.
2. Жінка і влада в Новий час. Жінки на троні. Жінки і політичні памфлети.
3. Велика французька революція: жінки заявляють про себе.
4. Жінка і політика у XX ст. Право і демократія щодо жінки. Англосаксонська і скандинавська моделі. Латинська модель та її похідні.
5. Жінки-політики і державні діячі XX ст.: персональний вимір. Жінки – подруги політиків. Жінки – громадські діячки.

<p><i>Умови допуску до підсумкового контролю</i></p>	<p>Лекції передбачають системний і послідовний виклад навчального матеріалу. Відвідування лекцій студентами є обов'язковим.</p> <p>Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми.</p> <p>Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за 5-ти бальною шкалою. На занятті пропонується якісне оцінювання знань студентів шляхом виставлення балів від «1» до «5». Позначення «0» виставляється студенту за відмову від відповіді на занятті через невідповідність, що впливатиме на його підсумкову рейтингову оцінку в кінці семестру. Кожен студент зобов'язаний взяти участь не менше як на одній третині семінарських занять, проведених у групі впродовж семестру. На семінарських заняттях студенти також виконують різні письмові роботи, які включають в себе перевірку завдань винесених на самостійне опрацювання. Оцінка за індивідуальне завдання також виставляється на семінарських заняттях. У результаті усних відповідей та письмових завдань студент отримує підсумкову оцінку за поточний контроль.</p> <p>У рамках опрацювання тем винесених на самостійне опрацювання студенти розкривають зміст таких понять: гендер, фемінізм, маскулінізм, гендерні дослідження, гендерна теорія, фемінізм, гендерна система суспільства, гендерна історія, жіноча історія, історична фемінологія, історія жінок, Національна асоціація жіночих досліджень у США, Українська асоціація дослідників жіночої історії, емансипація, гімназистка, інститутка, жіночий рух, «нова жінка», постструктуралізм, деконструкція тексту, усна історія, усна «жіноча історія», усноісторичне «жіноче» інтерв'ю</p>
<p>7. Політика курсу</p>	
<p>Пропущене заняття або негативну оцінку студент зобов'язаний «відпрацювати» у формі, визначеній викладачем. При цьому може виставлятися оцінка, а попередня не впливатиме на середній бал студента.</p> <p>За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарського заняття, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи, визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – середа, 14.00 год. – 16.00 год.</p> <p>Академічна доброчесність. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студенту (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів</p>	

навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література **Методичне забезпечення**

1. Драч О.О. Навчальна програма дисципліни «Жінки в історії світової культури: гендерний підхід». Черкаси: ЧНУ ім. Б.Хмельницького, 2017. 56 с.
2. Шологон Л.І. Гендерні студії: здобутки української та зарубіжної історіографії. Навчально-методичний посібник для студентів другого курсу магістратури спеціальності «Середня освіта. Історія». Івано-Франківськ, Симфонія-форте, 2022. 84 с.

Основна література **Базова**

1. Основи теорії гендеру: навчальний посібник / за ред. В. Агеєвої, Л. Кобилянської, М.Скорик. Київ: «К.І.С.», 2004. 536 с.
2. Гендерний підхід: історія, культура, суспільство / за ред. Л.Гентош, О.Кісь. Львів: ВНТЛ-Класика, 2003. 250 с.
3. Скот Джоан Жіноча історія // Нові підходи до історіописання / за ред. П.Берка. Переклад з англійської Тетяни і Андрія Портнових. Київ: Ніка-Центр, 2013. С. 61–90.
4. Кісь Оксана. Жіноча історія як напрямок історичних досліджень: становлення феміністської методології // Український історичний журнал. 2012. № 2. С. 159–172.
5. Сорокіна Л. Є. Гендерні студії: здобутки та перспективи досліджень // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2010. № 51. С. 220–223.
6. Серета В. Регіональні особливості історичної ідентичності: гендерний аспект // Вісник Одеського національного університету. Т. 12. Вип. 6. Соціологія і політичні науки. Одеса, 2007. С. 78-88.
8. Буряк Л. Правовий статус жінки як об'єкт дослідження в українській історіографії другої половини XIX ст. // Український історичний журнал. 2009. №1. С.190– 211.
9. Драч О. Жіноча освіченість і виховання Середньовічної Європи: міркування сучасників // Вісник Черкаського університету. Серія: Історичні науки. 2016. №3–4. С.46–52.
10. Усна жіноча історія. Повернення: Історіографія сільських жінок у контексті суспільно-політичних факторів радянських і перехідного періодів / За ред. Галини Дацюк. Київ : жіночий центр: «Спадщина» , 2003. 372 с.
11. Шологон Л. Джерела про громадську та літературну діяльність Наталії Кобринської // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського. Серія: Історія. Вип. 14. За матеріалами Міжнародної наукової конференції «Національна інтелігенція в історії та культурі України», 23–24 жовтня 2008. Вінниця, 2008. С. 38–43.
12. Шологон Л. Періодичні видання для українського жіноцтва Галичини наприкінці XIX – початку XX ст. як джерело з історії національно-культурного руху українців краю // Схід. 2013. № 5. (125). С. 171–173.
13. Шологон Л. Українське жіноцтво другої половини XIX – початку XX ст.: проблема гендерної (не)рівності на сторінках літературних

праць // Українська жінка у національному та глобальному просторі: історія, сучасність, майбутнє. Збірник наукових праць за матеріалами II Міжнародного наукового форуму, 6 листопада 2020. Дрогобич, 2020. С. 155–162.

Допоміжна (монографія для самостійного опрацювання)

1. Богачевська-Хом'як М. Білим по білому : Жінки в громадському житті України, 1884–1939. Київ : Либідь, 1995. 424 с.
2. Савчук Б. Жіноцтво у суспільному житті Західної України (остання третина XIX – 1939 р.). Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 1999. 280 с.
3. Павличко С. Фемінізм / Перед. В. Агеєвої. Київ: Основи, 2002. 322 с.
4. Забужко О. Notre dame d'Ukraine: українка в конфлікті міфологій. Київ: Факт, 2007. 640 с.
5. Кобецька О. Просвітницька діяльність жіночих організацій України (кінець XIX – перша половина XX ст.). Тернопіль: Мандрівець, 2007. 234 с.
6. Жіночі студії в Україні: жінка в історії та сьогодні / за заг. ред. Л. Смоляр. Одеса: Астропринт, 1999. 440 с.
7. Українські жінки в горнілі модернізації / за заг. ред. О.Кісь. Харків: КСД, 2017. 304 с.
8. Жінки Центральної та Східної Європи у Другій світовій війні: Гендерна специфіка досвіду в часи екстремального насильства / за наук. ред. Г.Грінченко, К.Кобченко і О.Кісь. Київ: Арт-принт, 2015. 336 с.
9. Кісь О. Жінка в традиційній українській культурі другої половини XIX – початку XX ст. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2012. 287 с.
10. Маланчук-Рибак О. Ідеологія та суспільна практика жіночого руху на західноукраїнських землях XIX – першої третини XX ст.: типологія і європейський культурно-історичний аспект. Київ, 2006. 500 с.
11. Гундорова Т. Femina melancholica. Стаття і культура в гендерній утопії Ольги Кобилянської. Київ: Критика, 2002. 574 с.

Інформаційні ресурси

1. Сайт Харківського центру гендерних досліджень. URL: http://www.gender.univer.kharkow.ua/kc_gs.shtml
2. Сайт Української асоціації дослідників жіночої історії. URL: <http://www.womenhistory.org.ua/>
3. Драч О. Практика гендерних студій у США: рецепція досвіду українськими дослідниками // Четверть століття українсько-американської дружби: досвід гідний майбутнього: збірник матеріалів III американознавчої мультидисциплінарної конференції (м. Львів, 12–13 квітня 2016 р.). Львів, 2016. С. 307–317. URL: <http://www.international.lnu.edu.ua/us-conference-2016/>
4. University of Cambridge Centre for Gender Studies. URL: <http://www.gender.cam.ac.uk/>

Викладач *професор кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Шологон Лілія Іванівна*